

Belediye Kütüphanelerinin Yaşam Boyu Öğrenme Etkinliği ve Farkındalığı Üzerine Betimsel Bir Çalışma

Öğr. Gör. Dr. Turgay Baş

Hacettepe Üniversitesi, Türkiye, turgaybas@hacettepe.edu.tr

Öz

Bilgi miktarı hızlı bir artış göstermekte ve bilgi sürekli değişmektedir. Bu durum öğrenmenin formal sınırlarının genişletilmesini zaruri kılmaktadır. Herhangi bir kurumdan ve herhangi bir diploma derecesinden mezun olan bir bireyin sahip olduğu mesleki ve entelektüel bilgi birikimi orta vadede güncelliğini yitirmekte ve bilginin yenilenmesi ihtiyacı doğmaktadır. Yaşamboyu öğrenme söz konusu ihtiyacı karşılamak adına önemli bir çözüm konumundadır. Yaşam boyu öğrenmenin bir diğer rolü eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanmasıdır. Yaşamboyu öğrenme ile anılan bu iki rol ve kütüphanelerin bireyleri bilgiye ulaştırma sorumluluğu “yaşamboyu öğrenme” ve “kütüphane” kavramlarını bir araya getirmektedir. Özetle yaşamboyu öğrenme, bilgi toplumu için vazgeçilmezdir ve kütüphaneler bu konuda sorumluluk üstlenmesi beklenen kurumlardan biridir.

Bu çalışmanın amacı; Türkiye’de bulunan belediye kütüphanelerinin yaşamboyu öğrenme ile ilgili hareketliliğinin ve farkındalığının tespit edilmesi ve geliştirmesi adına önerilerin sunulmasıdır. Bu doğrultuda çalışma kapsamında belediye kütüphanelerinin elde edilmiş, internet taraması yoluyla kütüphaneler hakkında veri toplanmış, veriler analiz edilerek belediye kütüphanelerinin yaşam boyu öğrenme konusunda neler yaptıkları ve bu konudaki farkındalıkları betimlenmeye çalışılmıştır. Bu betimleme sayesinde araştırmanın, belediye kütüphanelerinin yaşam boyu öğrenme etkinliklerinin sayısının ve niteliğinin artırılmasına yönelik diğer çalışmalara temel oluşturması beklenmektedir.

Anahtar kelimeler: Belediye kütüphaneleri, yaşamboyu öğrenme, eğitim.

Giriş

Günümüzde yaşamboyu öğrenme becerisi bir gereklilik ve fırsat olarak karşımıza çıkmaktadır. Gereklilik olarak kabul edilmesinin temel sebepleri bilginin üssel bir şekilde artması, güncelliğini yitirmesi ve teknoloji sayesinde günlük hayatımızın hızlı bir şekilde değişiyor olmasıdır. Hem mesleki hem de gündelik hayatımızda yeni duruma uyum sağlamak ve yeni bilgi ve becerileri öğrenmek önemli bir ihtiyaç durumundadır. Bu ihtiyacın karşılanmaması sonucunda bireylerin mesleğini gereği gibi yapamaması ya da hayat kalitesinin düşmesi gibi sorunlar yaşanması doğaldır. Bununla birlikte yaşam kalitesinin her yeni gün iyileştirilerek yukarı çekilmesi ve mesleki açıdan avantaj elde edilmesi bakımından yaşamboyu öğrenme bir fırsat olarak değerlendirilmelidir.

Resmi gazetede yayınlanan Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nda (2014) yaşamboyu öğrenme kavramı yaygın alanyazından farklı olarak hayat boyu öğrenme olarak ifade edilmektedir. İlgili belgede hayat boyu öğrenme kavramı; kişisel, toplumsal, sosyal ve istihdam ile ilişkili bir yaklaşımla bireyin; bilgi, beceri, ilgi ve yeterliliklerini geliştirmek amacıyla hayatı boyunca katıldığı her türlü öğrenme etkinlikleri olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca aynı belgede öğrenmenin “beşikten mezara” kadar devam ettiği ve belli bir yaşa ve ortama bağlı olmaksızın her yaşta ve her yerde gerçekleşebildiği vurgulanmaktadır.

Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nda (2014) yaşamboyu öğrenmenin yaygınlaştırılması adına alınması ve uygulanması gereken tedbirlerden biri; *“Sivil toplum kuruluşları, meslek örgütleri ve yerel yönetimlerin hayat boyu öğrenme faaliyetlerinde etkin rol almalarının sağlanması”* olarak ifade edilmektedir. Bununla birlikte 2005 yılında kabul edilen Belediyeler Kanunu'nda belediye tanımı; *“Belde sakinlerinin maballî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi”* olarak yer almaktadır. Bu tanımda yer alan “müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak” ifadesi Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nda (2014) bahsedilen Tedbir 2.2 ile birlikte düşünüldüğünde belediyelerin, halkın eğitim ihtiyacının karşılanması konusunda rol ve sorumluluk üstelenebileceği ve üstlenmesi gerektiği görülmektedir. Belediyeler bünyesinde

hizmet vermekte olan kütüphaneler bahsi geçen sorumluluğun yerine getirilmesi adına önemli bir fırsat olarak düşünülebilir.

Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü web sitesinde (www.kygm.gov.tr, 2016) kütüphanelerin tanımı yapılırken sadece kitap okunan yerler olmadığı, kültürel, eğitici, dinlendirici-eğlendirici etkinliklerin yapıldığı merkezler olduğu vurgulanmaktadır. Sadece bu açıklamadan yola çıkarak bile kütüphanelerin eğitim işlevinin var olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Kütüphanelerin eğitim işlevine ilişkin çalışmalar yeni değildir. Çakın (1986) uzun yıllar önce kütüphanelerin işlevlerini tanımlarken eğitim işlevinden bahsetmiş ve bu işlevin hem örgün eğitim hem yaygın eğitim için geçerli olduğunu vurgulamıştır. Bu çalışmada özellikle üzerinde durulan yaygın eğitim ifadesi ve bireylerin kendi başlarına bilgilerini arttırmaları gerektiğine dair yapılan vurgu, günümüzde popüler olan yaşamboyu öğrenme kavramına işaret etmektedir.

Dalkıran (2014), eğitim ve halk kütüphaneleri arasındaki ilişkiyi geçmişe dönük olarak incelediği çalışmasında, bu ilişkinin doğal olarak var olduğunu ancak yetersiz, düzensiz ve süreklilik göstermeyen bir nitelik taşıdığını söylemektedir. Alanyazında bulunan benzer çalışmalar kütüphanelerin eğitim işlevinden bahsetmekte ve kütüphanelerin bu doğrultuda çalışmalar yapması gerektiğini vurgulamaktadır (Ersoy ve Yılmaz, 2009; Üstün, 2000; Yalvaç, 2003; Yılmaz, 2004).

Tüm bu bilgiler ışığında, bir çeşit halk kütüphanesi olarak nitelendirilebilecek belediye kütüphanelerinde yaşamboyu öğrenme etkinliklerinin varlığı ve bu varlığın giderek çoğalması doğal olarak beklenmektedir. Bu beklenti eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması açısından da önemlidir. Temel işlevi halka hizmet olan belediye ve kütüphanelerin bu sorumluluğu üstlenmesi tıpkı yaşamboyu öğrenmenin kendisi gibi bir zorunluluktur.

Bu doğrultuda çalışmanın amacı, ilgili konuda Türkiye’de var olan durumun ortaya konmasıdır. Bu vesileyle yapılacak çalışmalara yön göstereceği ve belediye kütüphanelerinde yaşamboyu öğrenme etkinliklerinin yayılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Çalışma kapsamında ilk olarak belediye kütüphanelerinin listesinin elde edilmesi amaçlanmıştır. Yapılan araştırma ve görüşmeler neticesinde belediye kütüphanelerine ait bilgilerin yer aldığı herhangi bir veritabanına ulaşılamamıştır. Bu durum başlı başına bir eksikliği işaret etmektedir. Bu doğrultuda, belediye kütüphaneleriyle ilgili yürütülmekte olan Herkes İçin Kütüphane projesi ve bu proje kapsamında oluşturulan belediye kütüphaneleri listesi araştırma verilerine kaynaklık etmiştir (www.herkesicin Kutuphane.org, 2016). İlgili proje kapsamında internet taraması ve il/ilçe belediyelerine davet gönderilmesi yoluyla oluşturulan liste Türkiye’de kaç tane belediye kütüphanesi olduğuna dair tek ulaşılabilir kaynak olarak dikkat çekmektedir. Araştırmanın yapıldığı tarihte, bahsi geçen proje kapsamında 697 belediye kütüphanesi listelenmiş durumdadır. Bu listeye ek olarak, belediyelerin web sitelerinde yer alan bilgiler doğrultusunda varlığından haber olunan kütüphanelerle birlikte toplam sayı 801 olarak elde edilmiştir. Listede yer alan kütüphaneler hem isim hem de nitelik olarak farklılık göstermektedir. Bazı belediye kütüphaneleri doğrudan kütüphane olarak isimlendirilirken, gençlik merkezi, kültür merkezi, bilgi evi ve benzeri isimlendirmelere de rastlanmaktadır. Uzun zamandır tartışılmakta olan halk kütüphanelerinin belediyelere devredilmesiyle ilgili durum da incelenen listede kendine yer bulmaktadır. İncelenen 697 kütüphanenin önemli bir kısmının (303) belediyelere devredilen halk kütüphaneleri olması üzerinde durulması gereken bir konudur. Tablo 1’de isim ve nitelik açısından belediye kütüphanelerinin dağılımına ilişkin genel görüntü yer almaktadır.

Tablo 1. Belediye Kütüphanelerinin İsim ve Nitelik Olarak Dağılımı

Belediye Kütüphaneleri	s
Kütüphane	400
Merkez	64
Bilgievi	34
Devredilen Halk Kütüphanesi	303
Toplam	801

Kaynak: Herkes İçin Kütüphane Projesi - (www.herkesicin Kutuphane.org)

Türkiye’de bulunan belediye kütüphanelerinin listesine ulaşılmasının ardından araştırmanın ikinci ve daha temel amacı ile ilgili çalışmalara geçilmiştir. Araştırma sorusu şu şekildedir; Belediye kütüphanelerinin yaşamboyu öğrenmeyle ilişkilendirilebilecek herhangi bir etkinliği var mıdır ve konuyla ilgili farkındalıkları ne durumdadır? Bu soruya cevap bulabilmek adına betimsel bir çalışma yürütülmüştür. Araştırma verilerinin görüşme ve anket yoluyla elde edilmesi amaçlanmış ancak listede yer alan çoğu kütüphanenin iletişim bilgilerine erişilememesi nedeniyle veriler internet taraması yoluyla toplanmıştır. Bu aşamada, evrenden örneklem seçilmesi yerine araştırmaya konu olan tüm belediye kütüphanelerinin incelenmesine karar verilmiş ve toplam 801 belediye kütüphanesi internet taraması yoluyla incelenmiştir. Bu sayede var olan duruma ilişkin genel fikir elde edileceği düşünülmektedir.

İnternet taraması yapılırken kullanılan strateji şu şekildedir;

- Varsa kütüphanelerin web siteleri ve sosyal medya hesapları gözden geçirilmiştir,
- Bağlı olduğu belediyenin web sitesinde kütüphaneye ilişkin sayfa, bilgi, haber, duyuru vs. olup olmadığına bakılmıştır
- Arama motoru sonuçlarında kütüphanenin isminin geçtiği ilk 20 web sitesi taranarak ilgili kütüphane hakkında bilgi elde edilmeye çalışılmıştır.
- Tüm bu kaynaklardan erişilen içerik incelenmiştir.

Bu inceleme esnasında temel olarak kütüphane hakkında herhangi bir bilgi olup olmadığı, kütüphane etkinliklerine ilişkin nitelikli bilgi olup olmadığı, kütüphane etkinlikleri arasında yaşamboyu öğrenme etkinlikleri olup olmadığı ve kütüphane hakkında elde edilen bilgiler arasında yaşamboyu öğrenmeye ilişkin herhangi bir söylem olup olmadığı göz önünde bulundurulmuştur.

Bulgular

Yapılan tarama neticesinde belediye kütüphaneleri 7 farklı kategori kullanılarak sınıflandırılmıştır. Bu kategoriler ve kütüphanelerin kategorilere göre dağılımı Tablo 2’de görülmektedir.

Tablo 2. Belediye kütüphanelerinin kategorilere göre dağılımı

Kategori	Açıklama	s	%
Kategori 1	Yaşamboyu öğrenme etkinliği var. Eğitim, kurs, çalıştay, konferans, atölye, söyleşi, etüt etkinliği, vb.	79	9,9
Kategori 2	Yaşamboyu öğrenme etkinliği olma olasılığı var. Etkin ve farkındalığı yüksek bir kütüphane	25	3,1
Kategori 3	Yaşamboyu öğrenme etkinliği olduğuna dair iz yok. Belediye web sitesinde kütüphane hakkında bilgi var.	91	11,4
Kategori 4	Yaşamboyu öğrenme etkinliği olduğuna dair iz yok. Belediye web sitesinde kütüphane hakkında çok az bilgi var	114	14,2
Kategori 5	Yaşamboyu öğrenme etkinliği olduğuna dair iz yok. Belediye web sitesinde kütüphane hakkında bilgi yok. İnternet aracılığıyla kütüphane hakkında bilgiye erişmek mümkün	38	4,7
Kategori 6	Yaşamboyu öğrenme etkinliği olduğuna dair iz yok. Belediye web sitesinde kütüphane hakkında bilgi yok.	14	1,7
Kategori 7	Kütüphanenin varlığına dair ufak izler var. Kütüphane hakkında herhangi bir bilgiye ulaşılamıyor	336	41,9
Toplam		801	100

Tablo 2’de yer alan veriler araştırma sorusu kapsamında genel durumu ortaya koymak açısından önemlidir. Tabloda yer alan verilerden yola çıkarak ulaşılabilecek öne çıkan bulgular ve bu bulgulara ilişkin yorumlar ilerleyen bölümde mevcuttur.

Elde edilen veriler incelendiğinde belediye kütüphanelerinin %9,9’unun (79) yaşamboyu öğrenme etkinliği olduğu görülmektedir. Yaşamboyu öğrenme etkinliği olan kütüphanelerde yer alan etkinlikler kullanıcılar için verilen eğitimler, kurslar, düzenlenen çalıştaylar, konferanslar,

atölyeler, söyleşiler ve etüt etkinlikleri olarak çeşitlilik göstermektedir. Bazı etkinliklerin niteliklerine ilişkin soru işaretleri olsa da yaşamboyu öğrenmeyi akla getirecek her türlü hareketlilik yaşamboyu öğrenme etkinliği olarak kabul edilmiştir. Söz konusu etkinliklerin türü, sayısı, sıklığı, niteliği ve benzeri unsurlar ayrı bir araştırma olarak ele alınmalıdır.

Belediye kütüphanelerinin %3,1'inde (25) ise bu tür etkinliklere dair bilgi var olmamakla birlikte hem hizmet tanımları hem de etkinlik çeşitlilikleri açısından bu kütüphaneler yaşamboyu öğrenme etkinlikleri konusunda olağan şüpheli olarak kabul edilmiştir. Kategori 2 olarak ele alınan bu kütüphanelerin hizmet tanımları ve söylemleri incelendiğinde en azından yaşamboyu öğrenme hakkında farkındalığa sahip oldukları görülmektedir. Örneğin; bir Kültür Merkezi'ne ait web sitesinde kültür merkezine ilişkin şöyle bir ifade bulunmaktadır;

“içerisinde gösteri salonları, meslek edindirme kursları, eğitime destek merkezi, kütüphane, konservatuvar ve gençlik merkeziyle halkın ibtityaçlarına 7 gün 24 saat hizmet veriyor.”

Bu ifade söz konu merkezde yer alan kütüphanenin hizmetlerine ilişkin doğrudan bir bilgi içermese de kültür merkezi bünyesinde yaşamboyu öğrenme etkinlikleri düzenlendiğine dair ipuçları barındırmaktadır. Söz konusu merkezin yaptığı yaşamboyu öğrenme etkinliklerine ilişkin daha fazla bilgiye ise ulaşılammıştır.

Yine başka bir kütüphanenin web sitesinde kuruluş amacı açıklanırken “halkın bilgi ve bilinç düzeyinin yükseltilmesi” ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade de kütüphanenin eğitim faaliyetleriyle ilgili farkındalığına işaret eden bir ipucu niteliğindedir. Benzer şekilde bu kütüphanenin paylaşılan etkinlikleri arasında da yaşamboyu öğrenmeyle ilişkilendirilebilecek bir örneğe rastlanmamıştır. Her iki örnekte bahsi geçen kütüphaneler Kategori 2 içinde değerlendirilmiştir.

Tablo 2 incelendiğinde göze çarpan ikinci önemli bulgu, belediye kütüphanelerinin yaklaşık yarısına ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılammıyor oluşudur. Araştırmanın sınırlılığı dahilinde bu kütüphanelerin tamamının kapalı ya da işlemiyor olduğunu söylemek mümkün olmasa da günümüzde bir kuruma ait internette herhangi bir bilgiye ulaşılammıyor oluşu o kurumun neredeyse işlevsiz olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Özellikle bütün belediyelerin resmi web sitesinin var olduğu ve web sitesinde o belediyeye ilişkin onlarca duyuru, haber vs. olduğu düşünülürse aktif bir kütüphaneye ilişkin hiçbir ize rastlamama ihtimali oldukça düşüktür. Kategori 7'de yer alan, ulaşılamayan kütüphaneler ayrıntılı olarak incelendiğinde başka bir durum daha dikkat çekmektedir. Bu kütüphanelerden %89'u (299) belediyelere devredilen neredeyse işlevsiz durumdaki halk kütüphaneleridir. Bu veriler göstermektedir ki kaynak sıkıntısı yüzünden zor durumda olan halk kütüphanelerinin belediyelere devredilmesi de bu kütüphaneler adına bir çözüm olmamıştır. Bu durum daha geniş perspektifte ele alınması ve tartışılması gereken bir konudur.

Tablo 2'de, Kategori 3 olarak nitelendirilen kütüphaneler, belediyelerin kütüphaneleri bir hizmet alanı olarak görmeleri açısından önemlidir. Bu kategoride yer alan 91 kütüphane (%13,1) bağlı olduğu belediye tarafından bir hizmet olarak ifade edilmekte ve belediye web sitesinde hizmetler kategorisi altında kendine yer bulmaktadır. Kütüphaneleri bir hizmet alanı olarak gören belediyelerin gerekli çalışmalar sonrasında kütüphanelere daha fazla ilgi göstereceği ve kütüphane hizmetlerinin sayısını/çeşitliliğini artıracacağı düşünülebilir. Söz konusu bu potansiyel hem kütüphaneci istihdamı hem de kütüphanelerin saygınlığı açısından önem arz etmektedir.

Özellikle listede yer alan kütüphanelerin yarısına dair bilgi bulunamadığı göz önüne alınırsa kategori 1 ve 2'de yer alan kütüphane sayısının (104) azımsanmaması gerekir. Bu bulgu, çalışır durumda olduğu varsayılan belediye kütüphanelerinin yaklaşık %29'unun yaşamboyu öğrenmeye ilişkin etkinlik yaptığı veya farkındalığı olduğu şeklinde de yorumlanabilir. Kategori 3'de yer alan kütüphanelerin potansiyeli de düşünüldüğünde bu oran %54 civarına yükselmektedir. Ancak bu iyimser yaklaşım kategori 1 ve 2'deki kütüphanelerin illere göre dağılımına bakıldığında gölgelenmektedir (Tablo 3 ve Tablo 4).

Tablo 3.
Yaşamboyu öğrenme etkinliği olan belediye kütüphanelerinin illere göre dağılımı

İl	s	%
İstanbul	39	49,4
Kocaeli	17	21,5
Bursa	6	7,6
Eskişehir	5	6,3
Diyarbakır	3	3,8
Antalya	2	2,5
Manisa	2	2,5
Diğer	5	6,3
Toplam	79	100

Tablo 4.
Yaşamboyu öğrenme etkinliği olan ve olması muhtemel belediye kütüphanelerinin illere göre dağılımı

İl	s	%
İstanbul	48	46,2
Kocaeli	18	17,3
Bursa	10	9,6
Eskişehir	5	4,8
Antalya	4	3,8
Diyarbakır	3	2,9
Ankara	2	1,9
Bolu	2	1,9
Manisa	2	1,9
Diğer	10	9,6
Toplam	104	100

Tablo 3 ve Tablo 4’de de görüleceği gibi kategori 1 ve 2’deki kütüphanelerin illere göre dağılımı homojen bir yapı göstermemektedir. İl bazında düşünüldüğünde yalnızca 4-5 ildeki belediyelerin kütüphaneler ve kütüphanelerin yaşamboyu öğrenme konusunda etkin olduğu görülmektedir. Tablo 3’te yer alan veriler yaşamboyu öğrenme etkinliği olan belediye kütüphanelerinin yarısının (%49,4) İstanbul’da, büyük çoğunluğunun (%78,5) ise Marmara bölgesinde bulunduğunu göstermektedir. Kategori 1 ve 2’nin birlikte alındığı Tablo 4’te de benzer bir durum söz konusudur (İstanbul %46,2, Marmara Bölgesi %73,1). Düşündürücü olan bir başka nokta 3 büyük şehirden İzmir ve Ankara’nın Tablo 3’te kendine yer bulamaması, Tablo 4’de ise alt sıralarda yer almasıdır. Söz konusu iki ilde yer alan belediyelerin hizmetle sorumlu olduğu nüfus yoğunluğu düşünüldüğünde bu durum belediye kütüphaneciliği alanında ciddi bir eksikliğe karşılık gelmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Çalışma bulguları belediye kütüphaneciliği ve belediye kütüphanelerinde yaşamboyu öğrenme etkinliği anlamında genel resmin çok parlak olmadığını göstermektedir. Ancak bu durum sadece yaşamboyu öğrenme özelinde ele alınmamalıdır. Çoğu belediye kütüphanesi ya hiç işlemiyor

durumdadır ya da sadece temel kütüphanecilik işleviyle ve kısıtlı kaynaklarla varlığını sürdürmektedir. Oysa giriş bölümünde de vurgulandığı gibi kütüphane hizmetleri belediyeler açısından halka doğrudan ulaşmak için önemli bir fırsattır. Bu hizmetlerin çeşitlenmesi ise daha fazla kişiyle bu hizmetlerin buluşturulması anlamına gelecektir. Bu bağlamda belediye kütüphaneciliği ve bir hizmet çeşidi olarak yaşamboyu öğrenme etkinlikleri üzerine daha fazla çalışılmalıdır. Bu çalışmalar belediyelerin, kütüphanecilerin ve alandaki araştırmacıların işbirliği ile gerçekleşirse ve proje odaklı olursa kısa ve orta vadede olumlu sonuçlar alınacaktır.

Türkiye geneline bakıldığında tablo çok iç açıcı olmamakla birlikte bazı belediyelerin yaptığı çalışmalar umut verici görülmektedir. Özellikle İstanbul ve Bursa gibi illerde bulunan belediye kütüphanelerinin yaptığı çalışmalar diğer belediyeler için örnek teşkil edecek niteliktedir. Önemli olan zamanla bu örneklerin sayısının artırılması ve diğer illerdeki belediyelere de yayılmasıdır. Sevindirici olan, sayısı az olmakla birlikte niteliği ve hizmet çeşitliliği yüksek belediye kütüphanelerinin var olmasıdır. Bu kütüphaneler iyi incelenip yaptıkları çalışmalar ve sağladıkları etki görünür/paylaşılabilir hale getirilirse yayılım çok daha hızlı ve kolay olacaktır.

Yaşamboyu öğrenme etkinlikleri özelinde bakıldığında belediye kütüphanelerinin bunu bir hizmet çeşidi olarak kabul ettiklerine dair izlenimler elde etmek mümkündür. Şu an işlemiyor olduğu varsayılan belediye kütüphaneleri dışında tutulduğunda her 5 kütüphaneden 1'nin yaşamboyu öğrenme etkinliği gerçekleştirdiği görülmektedir. Belediyelerin kütüphane hizmetlerine bakış açıları da bir değişken olarak ele alındığında çalışır durumdaki belediye kütüphanelerinin yarısından fazlasının yaşamboyu öğrenme etkinliği gerçekleştirmeye yatkın olduğu söylenebilir. Kütüphane hizmetlerini önemseyen belediyelerin yaşamboyu öğrenmeye ilişkin farkındalıkları artırılırsa ve bu belediyelere başarılı örnekler sunulursa etkin ve yenilikçi kütüphane sayısı artacaktır.

Belediye kütüphanelerinde gerçekleştirilen yaşamboyu öğrenme etkinliklerinin tür ve nitelikleri de ayrı bir tartışma konusudur. Bu çalışma kapsamında tespit edilen etkinlik türleri eğitim, kurs, çalıştay, konferans, atölye, söyleş ve etüt etkinlikleri şeklindedir. Çalışmanın temel amacının genel durumu ortaya koymak olması sebebiyle yaşamboyu öğrenme

etkinliklerinin nitelikleri üzerinde durulmamıştır. Kütüphaneler tarafından bu etkinliklerin yapıldığına dair paylaşılan resim, video, duyuru, haber, bilgi ve benzeri bütün içerikler birer kanıt olarak kabul edilmiştir. Belediye kütüphanelerinde ne tür etkinlikler gerçekleştirildiği, bu etkinliklerin sayısı, hangi sıklıkta yapıldığı, etkinliklere kaç kişinin katıldığı, hedef kitlesi, etkisinin ne olduğu gibi sorular cevap bulması önem arz eden sorulardır ve araştırılmalıdır. Bu sorulara cevap verebilecek nitelikte bulgulara sahip araştırmalar diğer belediye kütüphaneleri için de yol gösterici olacaktır.

Farklı belediyelerin bünyesinde hizmet vermekte olan kültür merkezi ve bilgi evi gibi yapılar belediye kütüphaneciliği açısından önemli bir model olarak düşünülebilir. Özellikle kültür merkezleri, belediye ve kütüphane kurumlarının kesiştiği alan olarak dikkat çekmektedir. Bu yapılar, işlevi değişen, içinde farklı hizmetleri barındırması gerektirdiği söylenen ve yaşam merkezi haline gelmesi beklenen yeni nesil kütüphanelerle benzer özellikler taşımaktadır. Hatta bu tür belediye kütüphaneleri gerekli iyileştirme ve geliştirmeler yapılması kaydıyla tüm halk kütüphaneleri için model haline gelebilir. Bu sayede bağlı olduğu kurumdan bağımsız olarak kütüphaneler kullanıcıların daha çok uğradığı, zaman geçirdiği ve keyif aldığı sosyal mekânlara dönüşebilir. Kültür merkezi modeli belediye kütüphaneciliğinin yaygınlaşmasını sağlayacak ve kütüphaneler için dönüşüm imkânı yaratacak bir yapı olarak dikkat çekmektedir. Bu model üzerine ayrıca düşünülmeli ve model daha geniş perspektifte tartışılmalıdır.

Sonuç olarak, bu çalışmanın belediyelerin yaşam boyu öğrenme etkinliklerinin sayısının ve niteliğinin artırılmasına yönelik çalışmalara temel oluşturması beklenmektedir. Benzer çalışmaların sayısının artması belediye kütüphaneciliği alanındaki gelişmelerin hızını ve niteliğini artıracığı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Belediye Kanunu. (2005). *T. C. Resmi Gazete*, 25874, 13 Temmuz 2005.
- Çakın, İ. (1986). Kütüphanenin toplumsal konumu ve işlevleri. *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, 35(1), 8-16.
- Dalkıran, Ö. (2014). Türkiye'de Eğitim – Halk Kütüphanesi ilişkisi. *Bilgi Dünyası*, 15(2), 439-462.

- Ersoy, A. ve Yılmaz, B. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve Türkiye’de halk kütüphaneleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(4), 803-834.
- Herkes için kütüphane (2016). 1 Mayıs 2016 tarihinde www.herkesicinkutuphane.org adresinden erişildi.
- Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü. (2016). 1 Mayıs 2016 tarihinde www.kygm.gov.tr/TR,131/kutuphaneler.html adresinden erişildi.
- Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planı. (2014). *T. C. Resmi Gazete*, 29062, 16 Temmuz 2014.
- Üstün, A. (2000). *Halk eğitimi ve halk kütüphaneleri*. İstanbul.
- Yalvaç, M. (2003). Yaşam boyu öğrenim ve halk kütüphaneleri. B. Yılmaz (Yay. Haz.), *Bilgi toplumuna doğru halk kütüphaneleri: Pulman-XT Türkiye ulusal toplantısı sonuç raporu* içinde (s. 38-45). Ankara: ANKOS, Türk Kütüphaneciler Derneği.
- Yılmaz, B. (2004). *Türkiye’de eğitim politikası ve kütüphane*. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği Ankara Şubesi.